

# Itä-Uudenmaan alueellinen opiskeluhuollon suunnitelma 2026-2029

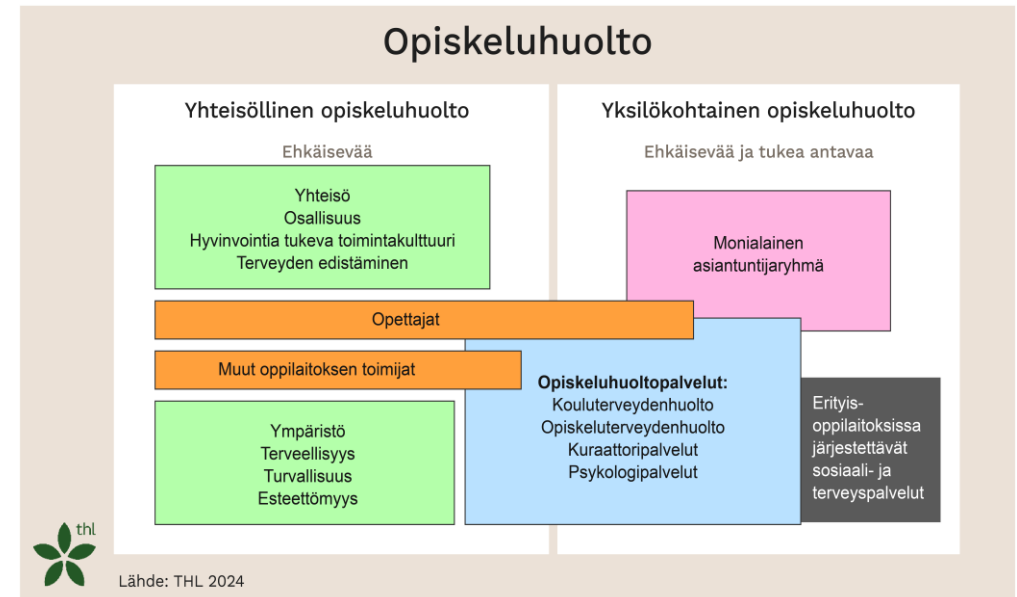
*Itä* UUSIMAA  
*Östra* NYLAND

Hyvinvointialue  
Välfärdsområde

# Sisältö

## Johdanto

1. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet
2. Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoillon kokonaisuuden toteuttamiseksi
3. Hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet
4. Terveystarkastuksesta pois jäävien tuen tarpeen selvittäminen
5. Suunnitelma opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta
6. Toimenpiteet alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.



# Johdanto

- Hyvinvointialueella tulee olla oppilas- ja opiskeluhuoltolain (13a§) mukaan valtuustokausittain alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelmassa kuvataan opiskeluhuollon palveluiden järjestämistä, tavoitteita ja yhteistyön rakenteita.
- Alueellisen opiskeluhuollon suunnitelman (2026-2029) hyväksyy hyvinvointialueen aluevaltuusto ja se on alueellisen hyvinvointisuunnitelman sisältämän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman täydentävä liite. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa.
- Suunnitelma on tehty yhteistyössä alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän jäsenten kanssa. Ryhmässä on edustettuna kaikki alueen seitsemän (7) kuntaa sekä alueen muut opetuksen järjestäjät.
- Alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän tehtävä on seurata suunnitelman toteutumista. Ryhmässä on mukana hyvinvointialueen opiskeluhuollon edustajien lisäksi huoltajaedustaja sekä opiskelijaedustaja nuorisovaltuustosta.

# Ketä varten suunnitelma tehdään?

- **Oppilaita ja opiskelijoita:** jotta he saavat tarvitsemansa tuen ja palvelut oikea-aikaisesti.
- **Huoltajia:** jotta he tietävät, miten tuki ja palvelut järjestetään.
- **Opetushenkilöstöä ja opiskeluhuollon ammattilaisia:** jotta heillä on selkeät toimintamallit ja vastuut.
- **Hyvinvointialueen päättäjiä:** jotta resurssit ja palvelut voidaan suunnitella ja kohdentaa oikein.



Suunnitelmassa kuvataan opiskeluhuollon palvelujen järjestämistä. Sen avulla myös turvataan tasalaatuinen palvelu ja vahvistetaan yhteistyötä. Suunnitelma ohjaa opiskeluhuollon henkilöstön työtä.

# **1. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet**

# Lainsäädännöllinen tausta

- **Opiskeluhoolto (OhL 3§)**
- Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoolto on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisessa koulutuksessa annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto.
- Opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon.
- Opiskeluhooltoon sisältyvät perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän päättämä opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. (14.12.2017/886.)
- Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa

# Lainsäädännöllinen tausta

- **Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki** ([1287/2013](#))

- Opiskeluhuollon kokonaisuus (3 §)
- Yhteisöllinen opiskeluhoito (4 §)
- Yksilökohtainen opiskeluhoito (5 §)
- Järjestämisvastuu (9 §)
- Oikeus saada opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja (15 §)
- Yhteydenotto opiskeluhoitopalvelujen saamiseksi (16 §)
- Terveystietäjän ja lääkärin tavoitettavuus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa (17 §)

- **Terveystietäjälaki** ([1326/2010](#))

- Opiskeluhoitopalvelut (15 a §)
- Kouluterveydenhuolto (16 §)
- Opiskeluterveydenhuolto (17 §)
- Opiskeluhuollon psykologipalvelut (17 a §)

- **Perusopetuslaki** ([628/1998](#))

- **SORA-säädökset** ovat lainsäädäntökokonaisuus, johon kuuluvat:

- Laki ammatillisesta koulutuksesta ([531/2017](#))
- Ammattikorkeakoululaki ([932/2014](#))
- Yliopistolaki ([558/2009](#))

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen **kun opiskelija on tätä pyytänyt**. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

# Opiskeluhoitopalveluiden tehtävä

Opiskeluhoitopalveluiden ensisijaisena tarkoituksena on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä.

Tavoitteena on tunnistaa opiskelijoiden tuen tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja järjestää tukea oikea-aikaisesti sitä tarvitseville.

Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä.

Opiskeluhoillon palveluita ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut, lääkäripalvelut ja suun terveydenhuolto. Opiskeluhoillon palvelut järjestetään siten, että oppilailla ja opiskelijoilla on tosiasiallinen mahdollisuus saada palvelua omalla kielellään (suomeksi tai ruotsiksi) kielilain mukaisesti.

Opiskeluhoitopalvelut järjestetään pääsääntöisesti lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota soveltuvat ja asianmukaiset tilat.

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

# Opiskeluhuollon palvelut

Psykologipalvelut	Kuraattoripalvelut	Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut	Suun terveydenhuollon palvelut
<ul style="list-style-type: none"><li>• Yhteistyö koulun kanssa oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi</li><li>• Oppimisen ja kehityksen esteiden lievittäminen</li><li>• Kartoitukset, arviot, tutkimukset ja tukikäynnit, jos oppimisessa, käyttäytymisessä, keskittymisessä tai henkisessä hyvinvoinnissa tunnistetaan tuen tarvetta</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Elämäntilanteen muutokset</li><li>• Oppiminen ja koulunkäynti</li><li>• Vuorovaikutuksen haasteet</li><li>• Ihmissuhteet</li><li>• Perhetilanne</li><li>• Motivaatio, voimavarat</li><li>• Tunne-elämä ja hyvinvointi</li><li>• Käyttäytyminen</li><li>• Terapiatakuun toteuttaminen</li></ul>	<p><b>Terveydenhoitaja</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Asetuksen mukaiset terveystarkastukset</li><li>• Kansallisen rokotusohjelman rokotukset</li><li>• Kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen</li><li>• Terveysneuvonta</li><li>• Opiskelukyvyn tukeminen</li><li>• Vanhemmuuden tukeminen</li></ul> <p><b>Lääkäri</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Laajat terveystarkastukset yhteistyössä terveydenhoitajan kanssa</li><li>• Kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen</li><li>• Terveiden ja hyvinvoinnin arviointi, tukeminen, terveysneuvonta ja tarvittaessa jatkoselvittelyihin, kuntoutukseen tai hoitoon ohjaus</li><li>• Lisä- ja seurantakäyntien toteuttaminen</li><li>• Opiskeluun liittyvät lääkärinlausunnot</li><li>• Monialainen yhteistyö</li></ul> <p>Laajat terveystarkastukset; 1., 5., ja 8.lk</p>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Suuhygienisti ja hammaslääkäri</li><li>• Suun terveystarkastukset seuraavissa ikä- ja luokkaryhmissä:<ul style="list-style-type: none"><li>• Alakoulu: 1., 3. ja 5. luokka</li><li>• Yläkoulu: 8. luokka</li><li>• Viimeinen tarkastus 17-vuotiaana</li></ul></li><li>• Suun terveyden edistäminen, suusairauksien ehkäiseminen ja terveellisten elintapojen tukeminen</li><li>• Mahdolliset hoidot oman hoitosuunnitelman mukaisesti</li></ul>

# Oppilas- ja opiskelijahuoltolain soveltaminen

## Lakia sovelletaan:

- Esi-, perus- ja lisäopetuksen oppilaisiin
- Lukiossa ja ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa opiskeleviin opiskelijoihin (myös oppisopimusopiskelijoihin)
- Ammattitutkintokoulutuksessa opiskeleviin oppivelvollisiin ja perustutkintokoulutuksen opiskelijoihin
- Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaisiin
- Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijoihin
- Niihin aikuislukion opiskelijoihin, jotka opiskelevat perusopetuksen oppimäärää
- Lukio-opintoja aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti opiskeleviin oppivelvollisiin
- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoihin (TUVA)
- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen (Telma) opiskelijoihin
- Kansanopistojen oppivelvollisiin opiskelijoihin (myös aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa olevat oppivelvolliset)

## Lakia ei sovelleta:

- Perusopetuslaissa tarkoitettuun aamu- ja iltapäivätoimintaan, perusopetuksen yksittäisiä oppiaineita opiskeleviin eikä lukion aineopiskelijoihin
- Aikuislukiossa opiskeleviin, jotka suorittavat lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti, (ellei ole oppivelvollinen)
- Ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijoihin eikä ammatillisen koulutuksen yksityisopiskelijoihin
- Oppisopimuskoulutuksessa oleviin, jos se järjestetään näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena tai sellaisena lisäkoulutuksena, joka ei johda tutkintoon.

# Oikeus opiskeluterveydenhuollon palveluihin

Opiskeluterveydenhuollon palveluihin ovat oikeutettuja opiskelijat, jotka opiskelevat alla mainituissa oppilaitoksissa opintotukilain (65/1994) mukaiseen opintotukeen oikeuttavassa koulutuksessa:

- Toisen asteen opiskelijat
- Korkeakoulujen opiskelijat
- Työvoimakoulutus
- Kansainväliset toisen asteen opiskelijat
- Muu opiskelu

Lukiolaissa (629/1998) tarkoitetut oppilaitokset

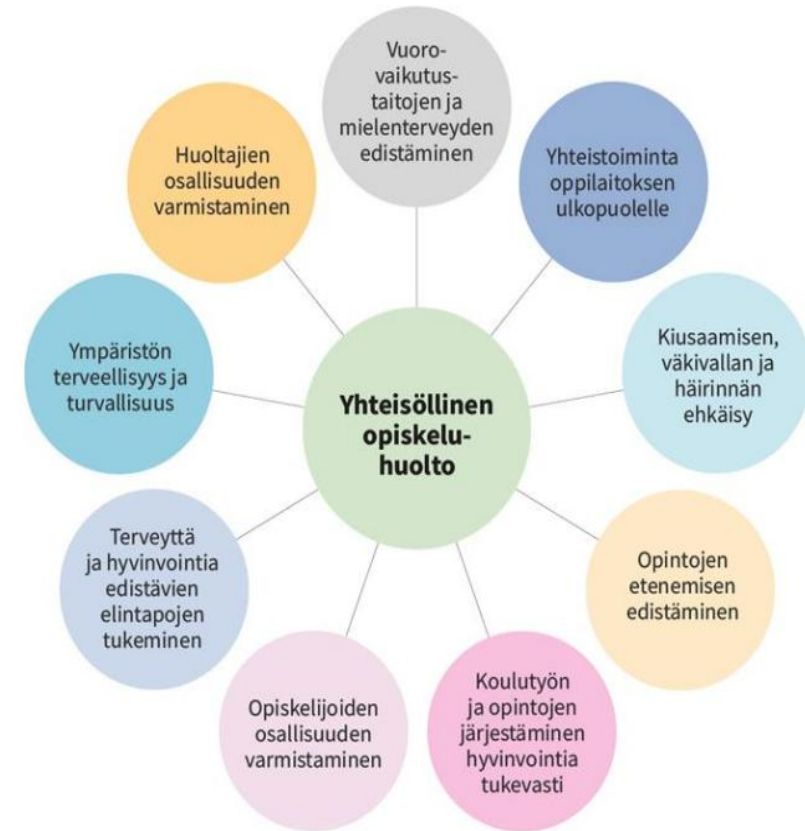
- Opiskeluterveydenhuollon palvelut eivät kuulu aikuisten lukiokoulutuksessa opiskeleville sillä opiskelu ei ole opintotukeen oikeuttavaa. Opintotukea voi saada, jos suorittaa opinnot yhdistelmätkintona eli ammatillisen perustutkinnon yhteydessä. Tällöin on oikeus myös opiskeluterveydenhuollon palveluihin.

Ammatillista koulutusta antavat oppilaitokset

- Opiskelijat, jotka suorittavat ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa tai niiden osaa
- Opiskelijat, jotka ovat ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa
- Pääsääntöisesti oppisopimuskoulutuksessa oleva opiskelija on työsuhteessa, jolloin hänelle kuuluvat työterveyshuollon palvelut, ei opiskeluterveydenhuollon palvelut (poikkeuksena oppivelvolliset, oppisopimuskoulutuksessa oleva oppivelvollinen on opiskeluterveydenhuollon piirissä)
- HUOM! Uuden asetuksen valmistelu on käynnissä (02/2026), muutokset tulevat voimaan vaiheittain.

# Yhteisöllinen opiskeluhoolto

- Yhteisöllistä opiskeluhooltoja tehdään kaikkien koulun ja oppilaitosten toimijoiden kesken yhteistyössä. Yhteisölliseen opiskeluhooltoon kuuluu myös yhteistyö kotien kanssa. Tavoitteena kehityksen tukeminen ja ennaltaehkäisy
- Yhteisöllinen opiskeluhoolto tarkoittaa toimintakulttuuria ja toimia, joilla oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.
- Työ tapahtuu oppilaitosten arjessa, ja se näkyy koulun toimintakulttuurissa
- Rehtori johtaa työtä, ja sitä suunnitellaan yhdessä koulun opiskeluhooltoryhmässä.
- Yhteisölliselle työlle määritellään vuosittaisia teemoja ja tavoitteita, ja tavoitteiden saavuttamista arvioidaan



Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön sisältöalueita (Perälä M-L ym. 2015). THL:

# Yksilökohtainen opiskeluhuolto

- Yksilökohtainen opiskeluhuolto on yksittäisille oppilaille ja opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.
- Opiskeluhuoltopalveluiden käyttäminen on opiskelijan oikeus. Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluita.
- Yksilökohtainen opiskeluhuolto voi olla ehkäisevää tai tarjota varhaista tukea.
- Opiskelijoiden asioiden monialaisen käsittelyn mahdollistaa opiskelijan tueksi tapauskohtaisesti koottava **monialainen asiantuntijaryhmä**. Sen tavoitteena on tukea yksittäistä opiskelijaa, hänen oppimistaan ja hyvinvointiaan. Asian käsittely perustuu opiskelijan tai huoltajan suostumukseen.
- Monialainen asiantuntijaryhmä muodostuu opiskelijan ympärille ja kokoonpano määräytyy hänen tarpeidensa, toiveidensa ja suostumuksen mukaisesti.
- Asiantuntijaryhmään osallistuu yleensä huoltajat, oppilaitoksen ja opiskeluhuollon edustajat. Monialaisen asiantuntijaryhmän työhön voidaan tarvittaessa pyytää muitakin ammattilaisia, kuten nuorisotyö ja sosiaalihuolto, mikäli opiskelijan suostumus on saatu.
- Opetushallituksen linjauksella monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet voivat saada tietoonsa opiskelijan opiskeluun liittyviä tietoja (esim. poissaolomerkinnät, pedagogiset asiakirjat, arvosanat), joihin muussa tapauksessa tarvittaisiin kirjallinen suostumus.

# Monialainen asiantuntijaryhmä

Asia työksi monialaiseen yhteistyöryhmään



Sovitaan tavoitteista, työskentelystä, toimenpiteistä, vastuista ja seurannasta.

Työskentelyvaihe



Kommunikointi, konsultointi ja tuki.

Seuranta



Arviointi työskentelyn vaikutuksista. Jatkotyöskentelystä sopiminen.

# Nivelvaiheen työskentely opiskeluhuollon ja opetuksen järjestäjän yhteistyönä

- Opetuksen järjestäjä on vastuussa oppilaan koulun tukitoimista ja niiden järjestämisestä sekä näiden tarvittavien tukitoimien siirtymisestä nivelvaiheen yli
- Nivelvaiheessa korostuu yksilökohtainen opiskeluhuolto, jonka suunnittelu tapahtuu yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa *monialaisessa asiantuntijaryhmässä*
- Opiskeluhuollon tukitoimia ovat esimerkiksi;
  - Yhteistyö huoltajien ja kodin kanssa
  - Tukikeskustelut oppilaan kanssa
  - Mahdollinen hoidontarpeen arviointi
  - Mahdollinen psykologin tutkimus

# Kirjaaminen ja rekisterit opiskeluhuollossa

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ottaa käyttöön asiakas- ja potilastietojärjestelmä Lifecaren kevään 2026 aikana.
- Psykologien, terveydenhoitajien ja lääkäreiden kirjaukset tehdään asiakas- ja potilastietojärjestelmässä potilasrekisteriin, josta ne siirtyvät myös Kanta-arkistoon
  - Jos oppilas ei ole päätöskykyinen hoidettavassa asiassa, huoltaja näkee aina kirjaukset Kannassa.
  - Jos oppilas on päätöskykyinen, hän saa päättää, salliiko hän tietojen näkyvän huoltajalle Kannassa.
  - Päätöskykyisyys arvioidaan jokaisella käynnillä erikseen, ja se riippuu käsiteltävästä asiasta.
- Kuraattoreiden kirjaukset tehdään asiakas- ja potilastietojärjestelmässä sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja tiedot alkavat siirtymään Kanta-arkistoon 1.9.2026 alkaen.
- Työ kirjataan opiskeluhuollossa asiakas/potilastietorekisteriin silloin, kun opiskeluhuollon työntekijä käsittelee yksittäisen oppilaan asiaa.
- Yhteisöllisestä työstä ei tehdä kirjauksia, eikä tämä työ siirry Kanta-arkistoon.

## **2. Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi**

# Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

## Varhaisen tuen perhekeskuspalvelut

Palveluvastaava  
Marjo Karppinen

Äitiys- ja lastenneuvola sekä ehkäisyneuvolan palvelut

Perhekeskuksen neuvonta- ja ohjaus sekä kotiin vietävät tukipalvelut

## Opiskeluhuollon palvelut

Palveluvastaava  
Hanna Vehniäinen

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Koulukuraattoripalvelut

Koulupsykologipalvelut

## Lasten ja nuorten lääkäri- ja kuntoutuspalvelut

Ylilääkäri Tanja Eklöf

Lääkäripalvelut

Lasten lääkinälliset kuntoutuspalvelut

## Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut

Palveluvastaava  
Kaija Kurkela

Lasten ja nuorten mielensterveys- ja päihdepalvelut

Perheoikeudelliset palvelut ja perheneuvolapalvelut

## Lapsiperheiden sosiaalityö ja lastensuojelu

Palveluvastaava  
Tove Lönnqvist

Ensiarvointi, PTA ja lapsiperheiden aikuisten sosiaalityö

Perhesosiaalityö

Lastensuojelu ja jälkihuolto

Perhetyö

Arvointi- ja vastaanottoyksikkö



# Opiskeluhuollon toiminta-alue



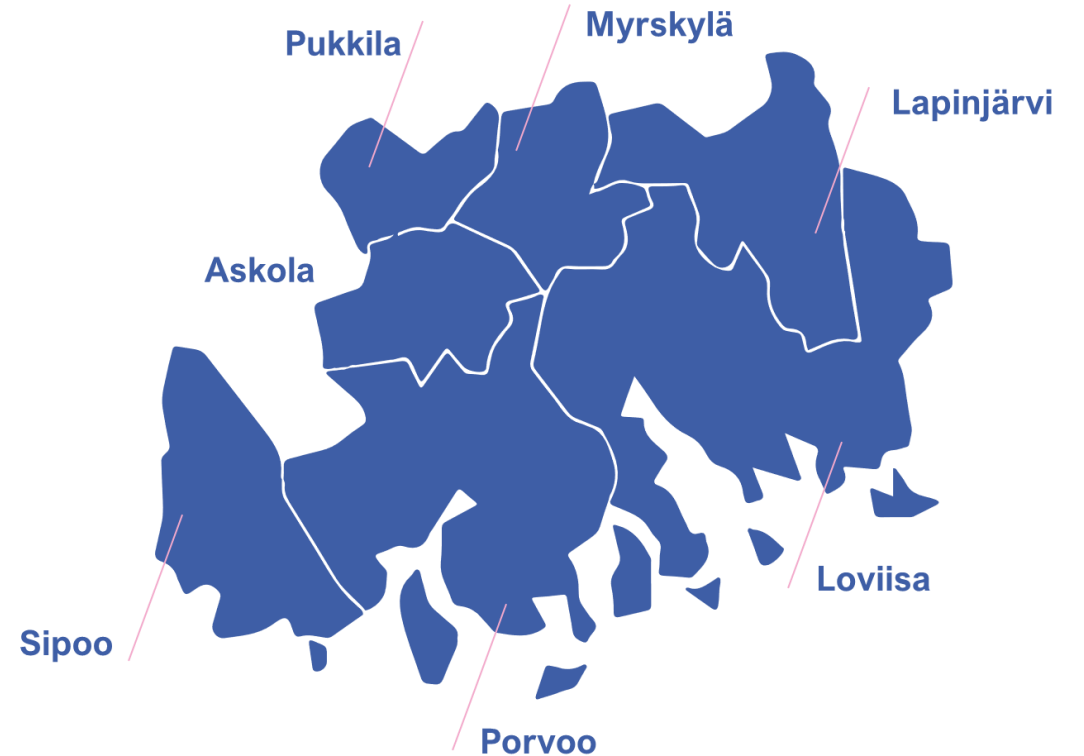
15  
koulutuksen  
järjestäjää



20  
esiopetusta  
järjestävää  
päiväkotia



79  
koulu/  
toimipistettä



# Yhteistyön rakenteet

- Alueellista opiskeluhoitoa ohjaa alueellinen opiskeluhoito yhteistyöryhmä.
- Yhteistyöryhmä kokoontuu noin neljä (4) kertaa vuodessa ja erikseen sovitaan mahdollisista ajankohtaisista työpajoista.
- Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Lasten, Nuorten ja perheiden palvelujen tulosyksikköpäällikkö ja ryhmässä jäsenenä ovat:
  - Alueella toimivien opetuksen järjestäjien edustajat
  - Opiskelija- ja huoltajaedustus
  - Opiskeluhoitoon esihenkilöt, palveluvastaava ja ylilääkäri
- Hyvinvointialueen opiskeluhoitoon esihenkilöt osallistuvat opetuksen ja koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitoon ohjausryhmiin sekä muihin sovittuihin yhteistyöryhmiin.
- Kouluissa ja oppilaitoksissa kokoontuvat yksikkökohtaiset yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät, jotka koordinoivat toimipisteiden yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä. Opiskeluhoitoon henkilöstö osallistuu opiskeluhoitoryhmiin.

## Alueellisen opiskeluhoito yhteistyöryhmän tehtävänä on

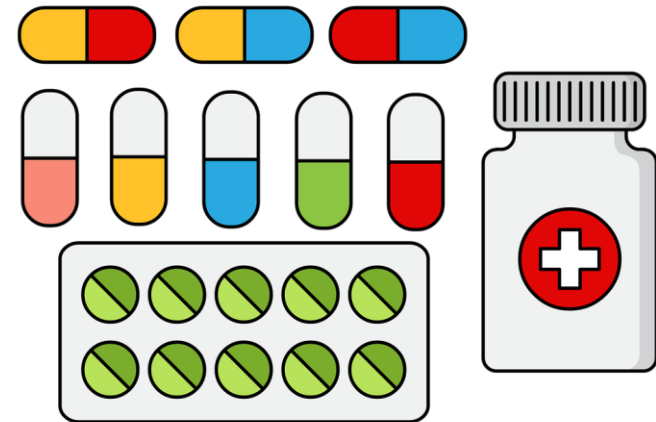
- valmistella alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle ja seurata alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista.
- seurata opiskeluhoitopalvelujen, opetuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista.
- käsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien opetuksen järjestäjien välisiä opiskeluhoito yhteistyökysymyksiä.
- oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin seuranta: kyselyjen ja muiden tutkimusten tulosten käsittely, toimenpide- ja kehittämissuositusten laatiminen tulosten perusteella sekä ehdotusten toteutumisen seuranta.
- ajankohtaisten lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden ja ilmiöiden seuraaminen ja tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen.

# Tiedonkulku

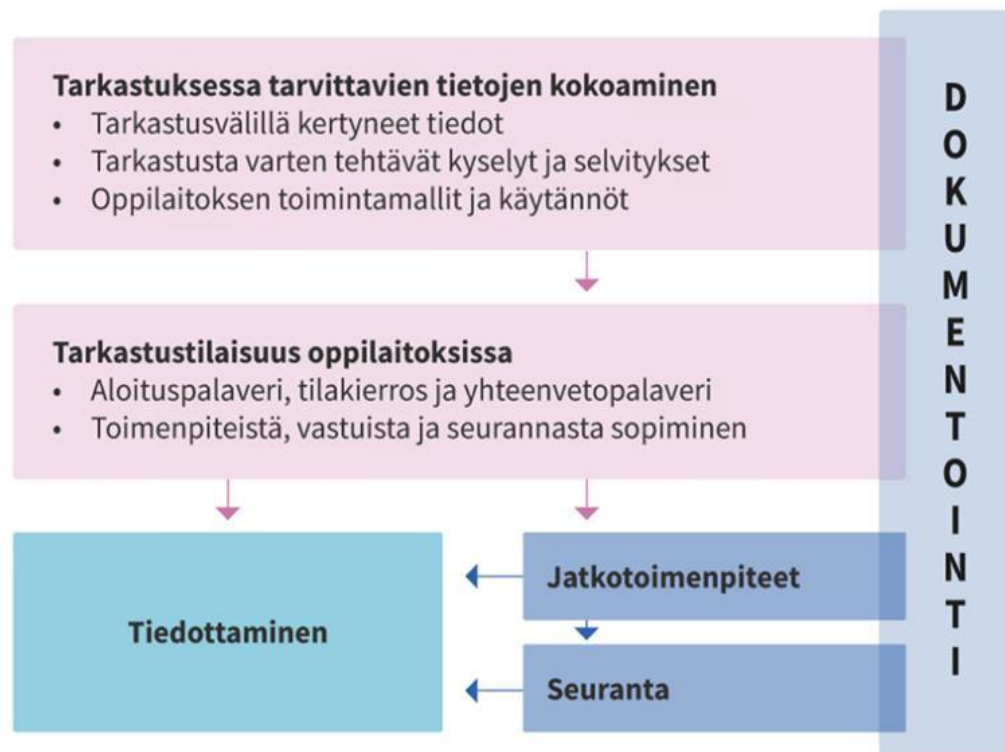
- Tiedonkulku ja tiedottaminen alueen toimijoiden kesken on keskeisessä roolissa yhteistyön sujumisessa.
- Opiskeluhuolto tiedottaa kouluja ja oppilaitoksia palveluistaan ja koulukohtaisista työntekijöistään lukuvuoden alussa. Tiedotus tapahtuu opetuksen järjestäjien nimeämien yhteyshenkilöiden kautta. Mahdolliset muutokset tiedotetaan ajantasaisesti.
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ulkoisilla nettisivuilla on ajantasaiset tiedot koulukohtaisista opiskeluhuollon työntekijöistä ja kuvaus palveluista.
- Tiedonkulku ja siitä huolehtiminen on keskeinen asia yhteistyöryhmissä, jotka on kuvattu edellä.
- Opiskeluhuollolla on mahdollisuus tiedottaa palveluistaan ja hyvinvointialueen tarjoamista palveluista sovitusti opetuksen järjestäjien tiedotuskanavien kautta.

# Oppilaan lääkehoito kouluilla ja oppilaitoksilla

- Jos koulun oppilaalla ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus, eikä hän itse pysty huolehtimaan lääkityksestään koulupäivän aikana, laaditaan oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma, missä sovitaan lääkehoidon toteuttamisesta.
- Oppilaan lääkehoitosuunnitelmassa sovitaan koulussa toteutettavasta lääkehoidosta yhdessä oppilaan huoltajan ja koulun henkilöstön kanssa.
- Huoltajat vastaavat ensisijaisesti lapsensa lääkehoidosta ja välittävät lääkehoidon tarpeelliset tiedot lapsen lääketieteellisestä hoidosta vastaavalta taholta.
- Kouluterveydenhoitaja tukee asiantuntijuudellaan koulun rehtoria ja henkilökuntaa, sekä tarjoaa heille konsultaatiota.
- Häätötilanteessa jokaisella työntekijällä on velvollisuus toimia.



# Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta



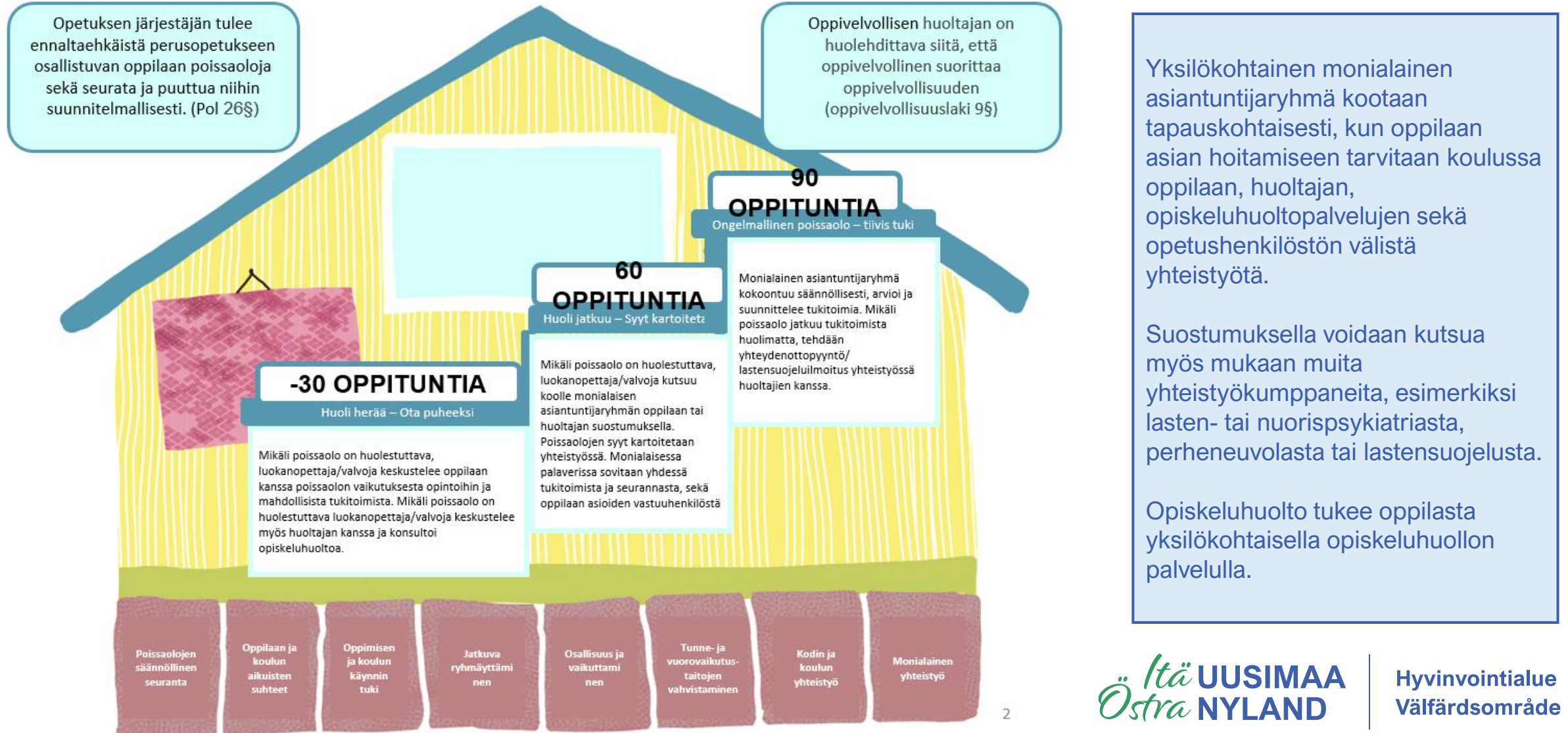
Oppilailla ja opiskelijoilla on oikeus terveyttä ja hyvinvointia tukevaan ympäristöön ja yhteisöön. Oppilaitoksen säännöllisillä tarkastuksilla varmistetaan tämän oikeuden toteutuminen kaikissa oppilaitoksissa.

- yhteisön hyvinvointi
- terveellisyys ja turvallisuus kiinteistössä
- turvallisuuden edistäminen
- opiskeluhuolto tai opiskelijoille tarjottavat palvelut

Hietanen-Peltola, M. & Korpilahti, U. (toim.) (2015) [Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos. Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen](#) THL

# Läsnäolon tukemisen malli

- Itä-Uudenmaan alueen kuntien opetuksen järjestäjät ovat yhteistyössä laatineet Läsnäolon tukemisen mallin käsikirjan.



**3. Hyvinvointialueen alueella sijaitsevien  
koulutuksen järjestäjien  
opiskeluhooltosuunnitelmista ilmenneet arviot  
opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta ja  
muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet**

# Arvio opiskeluhuollon tarpeesta

- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät toimittavat vuosittain arviot lukuvuoden esikoululaisten, peruskoululaisten sekä toisen asteen opiskelijoiden määrästä toimipisteittäin.
- Opiskeluhuollon henkilöstön resursoinnin osalta seurataan oppilas/opiskelijamäärien kehitystä ja resurssien määrää sekä kohdentamista tarkastellaan suhteessa niihin.
- Opiskeluhuollon henkilöstön resurssimäärä on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella lain ja asetusten asettamien mitoitusmäärien mukainen suhteessa alueen oppilas- ja opiskelijamäärään.
- Hyvinvointialue suorittaa vuosittain kyselyn opetuksen ja koulutuksen järjestäjille opiskeluhuollon palveluista ja tarpeesta. Kyselyn tulokset pyritään ottamaan huomioon resurssin kohdentamista

# Opetuksen järjestäjien arvio opiskeluhuollon palveluista ja tarpeesta

- Nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen, arjen tukeminen kouluuyhteisössä, vahva verkostotyö ja opiskeluhuollon resurssista huolehtiminen ovat edelleen ajankohtaisia teemoja opiskeluhuollon palveluiden järjestämisessä.
- Uusia ilmiöitä ja haasteita koulujen arjessa ovat ADHD-selvitykset, vanhemmuuden haasteet, nuorten käyttöhäiriöt, somen vaikutukset, lisääntyneet poissaolot, päihteiden käyttö ja monikielisten oppilaiden tukeminen.
- Oppilaiden vapaa-ajalla tapahtuvat ilmiöt, kuten somekiusaaminen ja riittämätön unen määrä, heijastuvat koulun arkeen ja opiskeluhuollon tarpeisiin.
- Vanhemmuuden haasteet ja perheiden voimavarojen puute vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin.
- Erityisesti psykologipalveluiden ja kuraattorien riittävä läsnäolo on ratkaisevaa palveluiden vaikuttavuuden ja jatkuvuuden kannalta.
- Yhteisöllisen työn kehittämisessä tulisi hyödyntää moniammatillista yhteistyötä, jossa opiskeluhuollon, opettajien, erityisopettajien ja muun koulun henkilöstön osaaminen yhdistetään oppilaiden parhaaksi.
- Oppilaskunnan, vanhempainyhdistyksen ja huoltajien osallistaminen kyselyjen, palautetilaisuuksien ja yhteistyökokousten kautta mahdollistaa monipuolisen näkökulman palveluiden järjestämisen tavoitteiden asettamiseen ja toteuttamiseen.
- Tiedonkulun kehittäminen lakisääteisistä mitoituksista ja suosituksista on tärkeää, jotta kaikki koulun henkilöstö ja opiskeluhuollon ammattilaiset ovat tietoisia voimassa olevista vaatimuksista ja suosituksista.

Lähde: Itsearviointikysely opiskeluhuollon palveluiden toteutumisesta Itä-Uudenmaan koulujen oppilashuoltoryhmille syksy 2025

## **4. Terveystarkastuksesta poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen**

## Faktaa:

- Vaikka neuvola- ja kouluterveydenhuollon palvelut ovat vapaaehtoisia, laki määrittelee että hyvinvointialueella on velvollisuus selvittää poisjäävien tuen tarve.
- Tällä on merkitystä myös hyvinvointialueiden rahoituksessa jatkossa, HYTE-koodeja seurataan sekä THL:n että hyvinvointialuetasolla.
- Poisjäävien tuen tarpeen selvitystä tilastoidaan asiakkaan kohdalla koodilla OAB10  
”Terveystarkastuksesta poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen”

# Terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittelyn prosessi - kouluterveydenhuollossa

Terveydenhoitaja informoi tulevista terveystarkastuksista yleisellä wilma viestillä ja pyytää huoltajaa/nuorta varaamaan aika terveystarkastukseen.

2-4 viikon kuluttua lähetään wilmassa muistutusviesti ajan varaamisesta

Lähetetään vielä toinen muistutus ajan varaamisesta

Terveydenhoitaja tarkistaa kenellä on aika varaamatta / terveystarkastus tekemättä ja käynnistää heidän kohdalla poisjäävien tuen tarpeen selvittämisen prosessin.

1. Soitto
2. Tekstiviesti
3. Ajanvaraus-kirje
4. Velvoittava kirje

➤ Kaikki vaiheet kirjataan potilastietojärjestelmään käyttäen toimenpidekoodi OAB10

Prosessin aikana oppilas saapuu terveystarkastukseen tai saadaan yhteys huoltajiin ja voidaan selvittää tuen tarve. Mikäli ei saada minkäänlaista yhteyttä ei voida luotettavasti selvittää tuen tarvetta, jolloin tehdään lastensuojeluilmoitus

Terveydenhoitajan  
työn tukena valmiit

- wilma- ja tekstiviestipohjat
- Puhelun haastattelurunko
- kirjeet, sekä
- luonnos lastensuojelu ilmoituksen tekoon

- **Perheet, jotka ovat yhteydessä kouluterveydenhuoltoon mutta eivät halua käyttää meidän palveluitamme.**
  - Jos työntekijällä **ei perheestä ole huolta** -> kirjataan perheen vastaus potilastietojärjestelmään, ja että aikaa tarjottu mutta eivät koe tarpeelliseksi käydä terveystarkastuksessa.
  - **Jos työntekijällä on perheestä huoli** -> kirjataan perheen vastaus potilastietojärjestelmään, informoidaan perhettä huolesta ja tehdään lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoituksesta informoidaan myös perhettä.
- **Perheet, jotka eivät ole yhteydessä kouluterveydenhuoltoon eivätkä tule varatuille ajoille**
  - **tehdään lastensuojeluilmoitus**

## **5. Suunnitelma opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta**

# Mitoitukset ja suositukset

Opiskeluhoitopalveluiden tarpeen arviointi perustuu lakisääteisiin mitoituksiin ja suosituksiin. Lisäksi hyvinvointialue seuraa jatkuvasti oppilaiden ja opiskelijoiden todellisia tarpeita varmistamiseksi, että tuki ja hoito järjestetään oikea-aikaisesti. Opiskeluhoitopalvelujen saatavuutta arvioidaan myös esimerkiksi koulupsykologeihin kohdistuvien odotusaikojen perusteella.

## Sitovat mitoitukset kuraattori- ja psykologipalveluissa

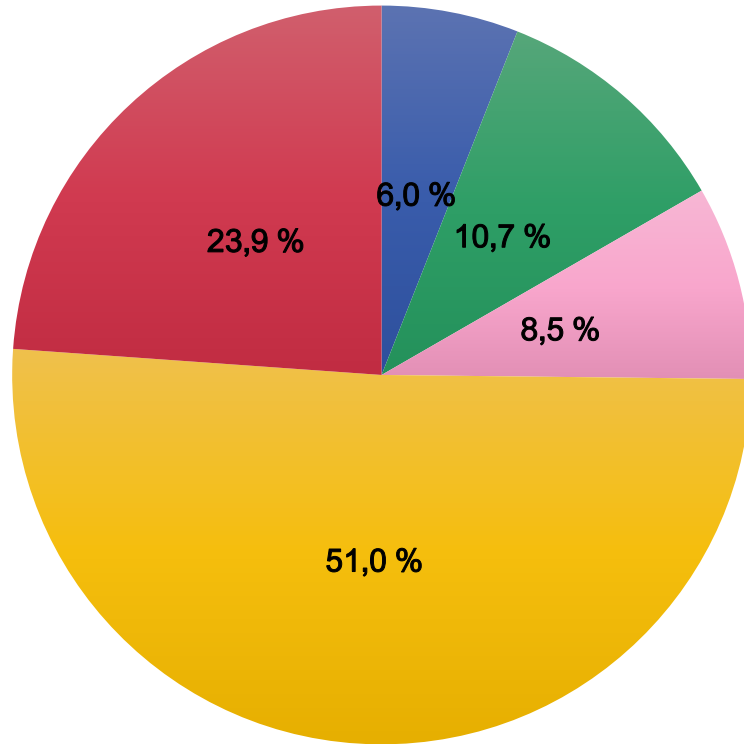
- Psykologilla enintään 780 oppilasta/opiskelijaa/esikoululaista
- Kuraattorilla enintään 670 oppilasta/opiskelijaa/esikoululaista

## Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon suositukset

- Kouluterveydenhoitajalla enintään 460 oppilasta (ei sisällä sairaudenhoitoa)
- Koululääkärillä enintään 2100 oppilasta (ei sisällä sairaudenhoitoa)
- Opiskeluterveydenhoitajalla enintään 570 opiskelijaa (sisältää sairaudenhoitoa)
- Opiskelulääkärillä enintään 1800 opiskelijaa (sisältää sairaudenhoitoa)
- Työntekijäkohtaisissa mitoituksissa on otettava huomioon työskentelytoimipisteiden määrä, maahanmuuttajataustaisten asiakasmäärä, alueiden sosioekonomiset erot, työskentely useammalla palvelusektorilla tai koulutusasteella.

# Väestörakenne

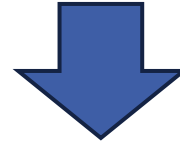
31.12.2024



- 0-6-vuotiaat
- 7-15-vuotiaat
- 16-24-vuotiaat
- 25-64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

**25,2 %**

Neljännes Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaista on alle 24-vuotiaita (2024).



Väestöennuste vuodelle 2030 (laskettu 2024):  
**23,6 %** Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaista on alle 24-vuotiaita.

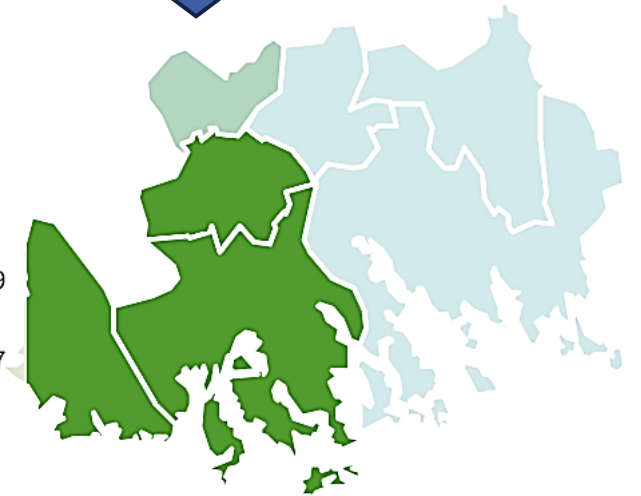
**28,2 %**

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen alle 17-vuotiaista on **ruotsinkielisiä** (2024).

Alle 17-vuotiaita on eniten **Sipoossa, Porvoossa ja Askolassa** (2024).



- - 15,7
- 15,8 - 15,9
- 16 - 16,3
- 16,4 - 19,7
- 19,8 -
- Ei arvoa



# Väestörakenne

## TOP3 syyt yhteydenottoon lapsiperheiden asiakasohjauksessa:

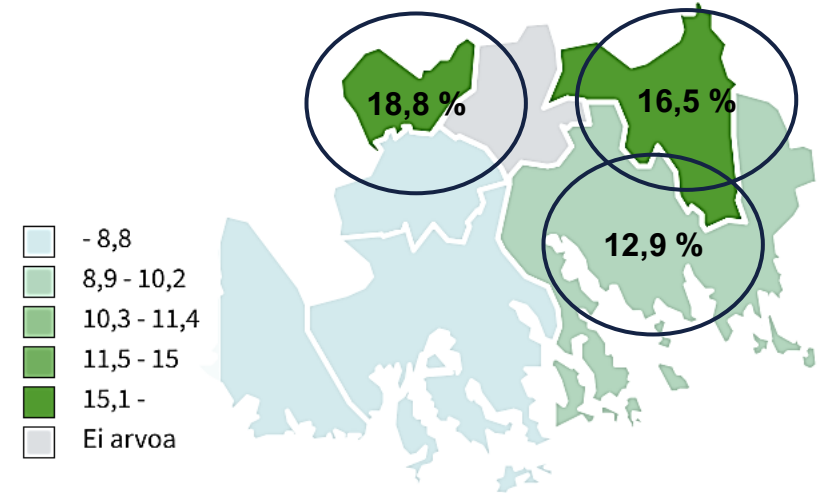
1. Lapsen kehitys ja hyvinvointi
2. Päihteiden ongelmakäyttö
3. Mielenterveyden ongelmat

(IUHVA PowerBI v. 12/2025)

Ulkomaalaistaustaisen määrä / 1000 asukasta oli Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella

**82,3**

(Koko maa 110,7 [v.2024](#)),  
hyvinvointialueiden vertailussa kahdeksanneksi eniten ja määrä on kasvussa.



Lasten pienituloisuusaste Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella oli

**9,9 %**,

(Koko maa 13,8 % [v. 2024](#)),  
mutta alueelliset erot ovat merkittävät.

**6. Toimenpiteet alueellisen  
opiskeluhoitosuunnitelman  
toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.**

# Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman tavoitteet

- Hyvinvointialue lähetti itsearviointikyselyn opiskeluhoitoon palveluiden toteutumisesta Itä-Uudenmaan koulujen oppilashuoltoryhmille syksyllä 2025. Kyselyssä kysyttiin myös uusien tavoitteiden asettamisesta ja kyselyn perusteella aikaisemman suunnitelman tavoitteet ovat edelleen ajankohtaisia teemoja opiskeluhoitoon palveluiden järjestämisessä.
- Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman 2026-2029 tavoitteet ovat
  - Edistämme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia
  - Huolehdimme opiskeluhoitoon palveluista
  - Teemme vahvaa verkostoyhteistyötä
- Kyselyssä nousi esiin, että ajankohtaisia ilmiöitä ja haasteita koulujen arjessa ovat myös ADHD-selvitykset, vanhemmuuden haasteet, nuorten käytöshäiriöt, somen vaikutukset, lisääntyneet poissaolot, päihteiden käyttö ja monikielisten oppilaiden tukeminen. Oppilaiden vapaa-ajalla tapahtuvat ilmiöt, kuten somekiusaaminen ja riittämätön unen määrä, heijastuvat koulun arkeen ja opiskeluhoitoon tarpeisiin.
- Alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa määritellään, mitä Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tekee yhdessä muiden toimijoiden kanssa asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseksi. Alueellinen opiskeluhoitoon suunnitelma on alueellisen hyvinvointisuunnitelman liite.
- Alueellinen hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2026-2029 asetettiin tavoitteeksi lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja toimenpiteiksi vanhemmuuden tukeminen, nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja lapsiperheiden mielenterveyden edistäminen. Nämä tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät myös alueellisen opiskeluhoitoon suunnitelman tavoitteissa ja toimenpiteissä.

# Edistämme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia

- **Toimenpiteet:**

- Tuemme lasten ja nuorten arkea koulu yhteisössä
- Yhteisöllinen työ kouluissa ja lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen
- Tuemme lasten ja nuorten arjen rytmiä ja rutiineja (liikunta, uni, ravitsemus) tarjoamalla tietoa, ohjausta ja tukea
- Kouluarjen turvallisuuden edistäminen ja väkivallan ehkäisytyö esim. Yhteisöllisen työn avulla
- Tunnistamme alueelliset nuorten syrjäytymiselle altistavat tekijät ja vahvistamme syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa
- Läsnäolon tukemisen malli on käytössä
- Tarjoamme tukea vanhemmuuteen (HYTE-suunnitelma)
- Nepsytietoisuuden vahvistuminen alueella
- Oppimisen tukeminen
- Moniammatillinen yhteistyö
- 8. luokan terveystarkastusten peittävyys ja poisjääneiden tuen tarpeen selvittäminen (HYTE-kerroin)
- Suun terveydenhuollon pop up –tarkastukset järjestetään kouluilla 3. ja 5. luokkalaisille
- Suun terveyden edistämisen tapahtumat tavoitteena mm. nikotiinituotteiden käytön vähentäminen



## Seuranta

- Alueellinen opiskelu huollon yhteistyöryhmä seuraa tavoitteiden toteutumista.
- Seurannassa hyödynnetään mm. OPA-kyselyn, Kouluterveyskyselyn ja HYTE-kertoimen tuloksia.

# Huolehdimme opiskeluhuollon palveluista

## Toimenpiteet:

- Opiskeluhuollon palveluiden resurssista ja laadusta huolehtiminen
- Opiskeluhuoltopalveluiden sisäisen yhteistyön lisääminen, selkeyttäminen ja vahvistaminen. Opiskeluhuollon yhteinen työ on vuoden 2026 toimintasuunnitelman kärki.
- Opiskeluhuollon henkilökunnan näkyvyyden lisääminen kouluilla

### Seuranta

- Yhteistyö ja vuoropuhelu mm. ohjausryhmissä.
- Palautteiden hyödyntäminen kehittämisessä
- Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä seuraa tavoitteiden toteutumista.

# Teemme vahvaa verkostoyhteistyötä

## Toimenpiteet:

- Osallistuminen opetuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen yhteistyörakenteisiin
- Viestintä opiskeluhuollon palveluista koulutuksen järjestäjille
- Vahvistetaan ja sujuvoitetaan hyvinvointialueen palveluiden välistä monialaista yhteistyötä

### Seuranta:

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä seuraa tavoitteiden toteutumista.

# Opiskeluhuollon toiminnan ja strategisten tavoitteiden seuranta

- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa seurataan terveystarkastusten toteutumista vuosittain alueellisesti (itä, länsi ja keskinen). THL kerää luvut hyvinvointialueilta.
  - Terveystarkastusten priorisointi ensisijaiseksi. Toimintatapojen alueellisen yhdistämisen tavoitteena on ollut tehtyjen terveystarkastusten määrän nostaminen.
- Opiskeluhuollossa kuraattorit toteuttavat terapiatakuuta ja terapiatakuun toteutumista seurataan lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kvartaaleittain.
- Opiskeluhuollossa laaditaan alueellisen suunnitelman lisäksi vuosittainen toimintasuunnitelma, joka pohjaa sekä alueellisen opiskeluhoitosuunnitelmaan, hyvinvointisuunnitelmaan sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimintasuunnitelmaan että hyvinvointialueen strategiaan. Näissä asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan osana lasten, nuorten ja perheiden palvelujen johtoryhmätyöskentelyä.
- Keskeisenä tavoitteena on ollut, ja tulee olemaan, ennalta ehkäisevän perustyön priorisointi.
- Tavoitteena on lisätä opiskeluhuollon tietoon pohjautuvaa johtamista, sekä luoda tätä tukevia mittareita toiminnan kuvaamiseksi. Tällainen on esimerkiksi palveluun pääseminen seitsemän (7) oppilaitoksen työpäivän aikana.
- Palveluun pääsy koskee uusia asiakkaita (kuraattori- ja psykologipalveluissa).

# LIITTEET

- Alueellinen kriisisuunnitelma